SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060105

DOM
2012-12-19
Stockholm

Mål nr
P 6537-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-06-20 i mål nr P 6114-11, se bilaga A

KLAGANDE
Tekniska myndighetsnämnden i Stenungsunds kommun

MOTPART
TNL Förvaltning AB

Ombud: P N

SAKEN
Påförande av tilläggsavgift enligt plan- och bygglagen avseende fastigheten X i Stenungsunds kommun

_____

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom förpliktar Mark- och miljööverdomstolen TNL Förvaltning AB att betala tilläggsavgift om 25 250 kr.

Tilläggsavgiften ska betalas till Länsstyrelsen i Västra Götalands län inom två månader från det att denna dom har vunnit laga kraft.

_____

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 **E-post**: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Tekniska myndighetsnämnden i Stenungsunds kommun (nämnden) har yrkat bifall till sin vid att mark- och miljödomstolen förda talan.

TNL Förvaltning AB (TNL) har, som dess inställning får förstås, bestritt överklagandet och gjort gällande att i vart fall nämndens yrkande om uttagande av tilläggsavgift för rivningsåtgärd om 8 750 kr ska avslås.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har till stöd för sin talan åberopat samma omständigheter som i mark- och miljödomstolen samt tillagt i huvudsak följande. Den nuvarande ägaren köpte den aktuella fastigheten den 2 juni 2008. Ansökan om marklov för en mur runt tomten lämnades in den 25 juli 2008 och den 3 oktober 2008 meddelades att arbetet med muren fick påbörjas. En anmälan om att muren var färdigställd lämnades in den 7 december 2009. På fotografier som är tagna under arbetet med muren kan man se den aktuella förrådsbyggnaden. På dessa bilder finns det ingenting som antyder att arbetet med att uppföra en ny förrådsbyggnad utanpå den befintliga byggnaden hade påbörjats. På fotografier tagna när muren var färdigställd kan man dock skönja att den aktuella förrådsbyggnaden har försetts med ett nytt tak. Dessa bilder visar muren i ett vinterlandskap med snö på marken och bedöms därför vara tagna tidigast under december 2009. Nämnden gör bedömningen att arbetet med den nya förrådsbyggnaden inte kan ha påbörjats innan hösten 2009. Ägaren till fastigheten informerades den 30 december 2009 om att åtgärden inte kan bedömas som en reparation av den befintliga byggnaden och att åtgärden inte kan göras utan bygglov. Tilläggsavgiften har beräknats enligt äldre plan- och bygglagen (1987:10) och ger den lindrigaste påföljden. Eftersom preskription inte har inträtt ska tilläggsavgiften tas ut. Nämnden åberopar två fotografier, från år 2008 respektive 2009, på muren och den äldre förrådsbyggnaden.

TNL har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Arbetet med att uppföra den nya förrådsbyggnaden utfördes under åren 2008-2009. Samtidigt med att detta arbete utfördes byggdes med stöd av marklov en mur runt fastigheten. Vid de fortlöpande kontakter som bolaget hade med kommunens tjänstemän fick bolaget uppfattningen att den samtidigt pågående ombyggnaden av förrådet var helt i sin ordning. Det var först genom ett brev från samhällsbyggnadskontoret daterat den 30 december 2009 som bolaget upplystes om att byggnadsåtgärderna inte kunde bedömas som en reparation av den tidigare förrådsbyggnaden. Rivningen av den äldre byggnaden har skett när denna varit omsluten av den nya byggnaden och får ses som ett slutligt led i uppförandet av den nya byggnaden. Det är därför inte rimligt att ta ut avgifter för två fristående åtgärder, rivning och uppförande, då det rör sig om ett sammanhållet byggnadsföretag. Nämnden har funnit skäl att i efterhand meddela bygglov för den nya byggnaden. Det är uppenbart att lov inte heller hade kunnat vägras för rivningen av den äldre byggnaden, sedd som separat åtgärd. Frågan om att bevilja rivningslov i efterhand har nämnden för övrigt inte ens funnit anledning att pröva. Nämndens yrkande om tilläggsavgift för rivningsåtgärd med 8 750 kr bör avslås. Eftersom arbetet med att uppföra förrådsbyggnaden utfördes före den 2 maj 2011 ska äldre bestämmelser tillämpas. Den nya lagen leder i detta fall inte till lindrigare påföljd vare sig vid beräkning av preskriptionstid eller i fråga om avgiftens storlek.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar utifrån vad parterna anfört och åberopat om tidpunkten för överträdelsen att preskription, oberoende av om bestämmelsen i äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, (10 kap. 27 §) eller i plan- och bygglagen (2010:900), PBL, (11 kap. 58 § andra stycket) tillämpas, inte kan anses ha inträtt. I fråga om avgiftens storlek leder bestämmelserna i ÄPBL till en lägre avgift jämfört med bestämmelserna i PBL, varför ÄPBL ska tillämpas i enlighet med huvudregeln i övergångsbestämmelserna.

I fråga om övriga förutsättningar för uttagande av tilläggsavgift är uppfyllda gör Mark- och miljööverdomstolen följande överväganden. I målet är det utrett att TNL uppfört en ny förrådsbyggnad utanför och omkring en redan befintlig förrådsbyggnad samt att

TNL därefter rivit den äldre byggnaden inifrån. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att åtgärderna, såväl uppförandet som rivningen, är lovpliktiga och att TNL har utfört åtgärderna utan att vare sig ha sökt eller erhållit lov dessförinnan. Enligt Mark- och miljööverdomstolen ska åtgärderna, även om de har samband med varandra, ses som två separata åtgärder som var för sig är avgiftsgrundande. De i 10 kap. 7 § ÄPBL angivna förutsättningarna för uttagande av tilläggsavgift är därmed uppfyllda. När det gäller tilläggsavgiftens storlek har de av nämnden angivna beloppen inte ifrågasatts av TNL och skäl att jämka avgiften, utöver den reducering som redan gjorts av nämnden, har inte framkommit. TNL ska därför förpliktas att betala en tilläggsavgift om 25 250 kr i enlighet med nämndens ansökan. Av beloppet avser 8 750 kr rivningen av den gamla förrådsbyggnaden och 16 500 kr uppförandet av den nya förrådsbyggnaden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast 2013-01-16

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Peder Munck, tekniska rådet Maria Lotz samt tf. hovrättsassessorn Hanna Granberger, referent. Avgörandet är enhälligt.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Emilia Virtanen

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-06-20
meddelad i
Vänersborg

Mål nr P 6114-11

SÖKANDE
Tekniska Myndighetsnämnden i Stenungsunds kommun

MOTPART
TNL Förvaltning AB

SAKEN
Påförande av tilläggsavgift enligt plan- och bygglagen avseende fastigheten X i Stenungsunds kommun

_____

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår ansökan om uttagande av tilläggsavgift.

_____

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 **E-post**: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 09:00-16:00

BAKGRUND

Tekniska myndighetsnämnden i Stenungssunds kommun (nämnden) beslutade den 6 september 2011 bland annat att vid mark- och miljödomstolen ansöka om uttag av tilläggsavgift enligt 10 kap. 7 § plan- och bygglagen (1987:10) av TNL Förvaltnings AB (bolaget) om dels 8 750 kr för att ha utfört rivning utan rivningslov, dels 16 500 kr för att ha utfört nybyggnation utan bygglov, allt avseende fastigheten X inom Stenungssunds kommun.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har, såsom det får förstås, ansökt om att en tilläggsavgift om sammanlagt 25 250 kr döms ut. Av de av nämnden till domstolen bifogade handlingarna framgår att nämnden som skäl för ansökan anför bland annat följande. Vid en granskning har konstaterats att en befintlig garagebyggnad har rivits och att en ny byggnad har uppförts utan att bygglov sökts. Nybyggnation har utförts på så sätt att nya väggar har murats utanför den befintliga byggnaden och byggnadsarean har ökats från 62 m^2 till 72 m^2. Därefter har den ursprungliga byggnaden rivits från insidan. Efter nybyggnationen uppgår den totala byggnadsarean till 246 m^2. Fastigheten avviker därmed från bestämmelserna i detaljplanen avseende antalet byggnader och byggnadsarean. Enligt detaljplanen får den totala byggnadsarean inte överstiga 190 m^2 och endast en huvudbyggnad och en uthusbyggnad får uppföras. För rivningsåtgärden beräknas tilläggsavgiften till 17 500 kr [(45 m^2-10 m^2) x 500 kr] och för nybyggnadsåtgärden beräknas tilläggsavgiften till 33 000 kr [(76 m^2-10 m^2) x 500 kr], dvs. en tilläggsavgift om sammanlagt 50 500 kr. Nämnden anser vidare att tilläggsavgiften ska reduceras med 50 % innebärande en tilläggsavgift om 8 750 kr respektive 16 500 kr.

Bolaget har förelagts att yttra sig över ansökan men har inte hörts av.

DOMSKÄL

Den 2 maj 2011 trädde den nya plan- och bygglagen (2010:900, PBL) i kraft och den äldre plan- och bygglagen (1987:10, ÄPBL) upphörde att gälla. Enligt punkt 3 i övergångsbestämmelserna till PBL ska överträdelser som ägt rum före den 2 maj

2011 äldre bestämmelser tillämpas på prövningen i sak. Den nya lagen ska dock tillämpas, om den leder till en lindrigare påföljd.

Enligt 10 kap. 4 § första stycket ÄPBL ska en byggnadsavgift tas ut om någon utan lov utför en åtgärd som kräver bygglov och enligt 7 § första stycket ska, förutom byggnadsavgift, även tilläggsavgift tas ut om t.ex. en byggnad uppförs. Byggnads- och tilläggsavgift får dock inte, enligt 10 kap. 27 § ÄPBL, tas ut om inte frågan tagits upp till överläggning vid sammanträde med byggnadsnämnden inom tio år från det att överträdelsen begicks.

Byggnads- och tilläggsavgifterna har i PBL ersatts av en särskild avgift benämnd byggsanktionsavgift. Av 11 kap. 51 § PBL framgår att tillsynsmyndigheten ska ta ut en byggsanktionsavgift bl.a. om någon utan lov utför en åtgärd som kräver bygglov. Byggsanktionsavgift får dock inte, enligt 11 kap. 58 § PBL, beslutas om den som anspråket riktar sig mot inte har getts tillfälle att yttra sig inom fem år efter överträdelsen.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Byggnads- och tilläggsavgift enligt ÄPBL samt byggsanktionsavgift enligt PBL är enligt domstolens uppfattning sanktionsavgifter som alla kan jämställas med den straffrättsliga påföljden böter. Enligt mark- och miljödomstolen ska därför de bestämmelser om preskription tillämpas som ger den lindrigaste påföljden.

Av ovan framgår att bestämmelserna har ändrats på så sätt att preskriptionstiden har förkortats från tio år enligt ÄPBL till fem år enligt PBL. Tillämpning av bestämmelserna om preskription i den nya lagen leder alltså till en lindrigare påföljd, varför mark- och miljödomstolen anser att PBL ska tillämpas i målet.

Frågan är då om preskription inträtt. I målet får anses utrett att bolaget i vart fall uppfört en större garagebyggnad utan bygglov. Nämnden har till stöd för sin talan ingett bland annat fotografier. Av datumstämpel på dessa fotografier framgår att den nya garagebyggnaden var uppförd den 29 december 2009. Nämnden har dock inte

angett när den anser att överträdelserna begicks. Med beaktande av att tilläggsavgifter har en straffrättslig karaktär bör denna brist i det underlag som domstolen har vid sin prövning inte vara till nackdel för den som riskerar en sådan avgift. Eftersom oklarhet råder när överträdelserna begicks och det inte kan uteslutas att mer än fem år förflutit från överträdelsen till det att bolaget getts möjlighet att yttra sig anser domstolen att preskription inträtt. Nämndens yrkande om tilläggsavgift ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)
Överklagande senast den 11 juli 2012.

Susanne Mörkås Rolf Dalbert

_____

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Mörkås och tekniska rådet Rolf Dalbert.